

ACHTERGRONDINFORMATIE GENOMINEERDEN PRINSJESBOEKENPRIJS 2014

Jeroen Koch: Koningbiografieën; Koning Willem I (uitgeverij Boom)

Over het boek

Stadhouder van de Republiek had hij moeten worden, koning van het Verenigd Koninkrijk werd hij. Na zijn macht verloren te zijn aan de revolutionairen en Napoleon, zwierf prins Willem Frederik twee decennia door Europa. Op 30 november 1813 landde hij op Scheveningen. Kort daarop werd hij uitgeroepen tot soeverein vorst.

Willem I (1772-1843) verdient niet altijd zijn goede reputatie, zo blijkt uit het boek van Jeroen Koch. Deze Oranjevorst geldt als een rationeel bestuurder met managerskwaliteiten. Maar bij zijn pogingen de samenleving op orde te brengen, was voor oppositie geen plaats. Willem I was een control freak, achterdochtig en machtsbelust. Hij had bovendien een Dagobert Duck-achtige relatie tot geld. Met grimmig optimisme sloeg de Oranjevorst zich door de tegenslagen heen, alles en iedereen beschouwend als werktuigen van zijn macht. Het maakte hem tot een harde man, vol ingehouden woede, maar ook met een kolossaal plichtsbesef.

Jeroen Koch beschrijft het leven van Willem I in al zijn complexiteit. Jeugd en hofleven, verering en verguizing, liefdes en ruzies, talent en onvermogen; het was een leven waarin succes en tragiek elkaar afwisselden.

Over de auteur

Jeroen Koch is historicus, verbonden aan de Universiteit Utrecht. Hij publiceerde over het werk van de Duitse historicus Golo Mann en de Amerikaanse literatuurcriticus Lionel Trilling. In 2006 verscheen zijn veelbesproken biografie van de Nederlandse theoloog, journalist, politicus en kerkhervormer Abraham Kuyper.

David Van Reybrouck: Tegen verkiezingen (uitgeverij De Bezige Bij)

Over het boek

Onze representatieve democratie raakt steeds meer in het slop. De legitimiteit ervan wordt aangetast: steeds minder mensen gaan stemmen, kiezers worden grilliger in hun keuze, het ledenaantal van politieke partijen loopt dramatisch terug. Daarbij wordt de efficiëntie van de democratie minder: krachtdadig besturen wordt problematisch, politici moeten hun beleid steeds vaker afstemmen op de volgende verkiezingen. Het leidt allemaal tot wat David Van Reybrouck in een dwingend betoog het democratisch vermoeidheidssyndroom noemt. Maar hoe komen we daarvan af? Pappen en nathouden – dat is wat er nu voornamelijk gebeurt. Er zijn hier en daar wat

vernieuwingstendensen, al dan niet in georganiseerd verband. Van Reybrouck vreest dat dit soort marginale oplossingen niet meer voldoende is en dat het oprispingen zijn van een systeem dat steeds meer vastloopt.

In de laatste decennia is er in de politicologie veel aandacht voor een oud democratisch principe dat vooral in het klassieke Athene werd gehanteerd: de loting. Tot aan de Franse Revolutie is dat democratische middel vaak aangewend, niet alleen in Athene, maar ook in bloeiende republieken als die van Venetië en Florence tijdens de renaissance. Na de Franse Revolutie leeft het alleen voort in de rechtspraak van sommige landen. David Van Reybrouck zet in een glashelder betoog uiteen dat loting een effectieve mogelijkheid is om onze machteloos geworden democratie weer pit en vaart te geven en de burgers weer te betrekken bij wat ons allen als samenleving aangaat.

Over de auteur

David Van Reybrouck (1971) is cultuurhistoricus, archeoloog en schrijver. Hij debuteerde in 2001 met *De plaag*, dat veelvuldig werd bekroond en vertaald. Naast non-fictie schrijft hij proza, poëzie en theater. Zijn toneelstuk *Missie* werd niet alleen in Nederland en België, maar ook in Frankrijk en Duitsland met veel succes opgevoerd. Zijn grootste succes is *Congo*. Een geschiedenis, dat werd bekroond met de Libris Geschiedenisprijs 2010, de Jan Greshoffprijs 2010 en de AKO Literatuurprijs 2010. Het werd wereldwijd vertaald en bekroond, onder meer met de Prix Médicis 2012. In 2013 verscheen *Tegen verkiezingen*.

Van Reybrouck kreeg in 2014 de Gouden Ganzenveer om zijn veelzijdigheid en bezielende wijze van schrijven, maar ook vanwege zijn maatschappelijke betrokkenheid. Zijn roemruchte essay *Pleidooi voor populisme* leverde hem de Jan Hanlo Essayprijs 2009 en de Vlaamse Cultuurprijs *Kritiek en Essay* 2009 op.

Piet de Rooy: Ons stipje op de wereldkaart (Uitgeverij Wereldbibliotheek)

Over het boek

Het verhaal wil dat de Nederlandse natie langs lijnen van geleidelijkheid en in vreedzaamheid tot stand in gekomen. Datzelfde verhaal wil dat Nederland nog altijd een oase van stabiliteit en redelijkheid is, en dat ook zal blijven. In dit baanbrekende boek laat Piet de Rooy zien dat het in werkelijkheid heel anders is verlopen. Niet vreedzaamheid en geleidelijkheid, maar conflicten, strijd en toevalligheden hebben ons land gemaakt tot wat het is. Hij plaatst de totstandkoming van Nederland in het kader van de wereldgeschiedenis en laat zien dat de nationale ontwikkelingen niet zouden hebben plaatsgevonden zonder de grote bewegingen in de

beleef het feest
van de democratie

provincie limburg

wereld: vaak dacht Nederland te bewegen, maar werd bewogen. Het was – en is – een stipje op de wereldkaart.

In *Ons stipje op de wereldkaart* brengt historicus Piet de Rooy de vele strijdpunten in kaart die nodig zijn geweest om tot het huidige Nederland te komen. In een boeiend verhaal vertelt hij over de moeizame vorming van het parlement en de politieke partijen, over het ontstaan van verzuiling en verzorgingsstaat, de maatschappelijke emancipatie van de vrouw, de opkomst van een economisch gestuurd conservatisme en, ten slotte, de doorbraak van het populisme en het algehele pessimisme over de toekomst van Nederland. En dat alles tegen de achtergrond van de gebeurtenissen in de landen om ons heen en de globalisering van de wereldeconomie.

Over de auteur

Piet de Rooy was tot 2009 hoogleraar Geschiedenis van Nederland aan de Universiteit van Amsterdam. Hij publiceerde talrijke werken, waaronder *Een revolutie die voorbij ging: Domela Nieuwenhuis en het Palingoproer* (1971), *Op zoek naar volmaaktheid: H.M. Bernelot Moens en het mysterie van afkomst en toekomst* (1991), *De rode droom: een eeuw sociaal-democratie in Nederland* (1995) en (samen met Jan Bank en Gijsbert van Es) *Kortweg Nederland: wat iedereen wil weten over onze geschiedenis* (2005). Hij werkte mee aan de prestigieuze vierdelige *Geschiedenis van Amsterdam*, en in 2014 verscheen van hem bij Uitgeverij Wereldbibliotheek de zesde herziene druk van *Republiek van rivaliteiten*.